

باسمه تعالی

جمهوری اسلامی ایران

وزارت آموزش و پرورش

اداره کل آموزش و پرورش استان البرز ناحیه ۱ کرج

امتحانات نوبت اول مجتمع آموزشی سلاله سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳

نام و نام خانوادگی:	آزمون درس : فارسی ۳	نمره به عدد:
نام دبیر: سیما غلامی	تاریخ آزمون : ۱۴۰۲/۱۰/۱۶	نمره به حروف:
کلاس:	مدت آزمون : ۸۰ دقیقه	تعداد صفحات:
ردیف	تذکر: پاسخ سوالات را با استفاده از خودکار مشکی یا آبی در پاسخنامه بنویسید	
	الف) قلمرو زبانی (۷ نمره)	
۱	معنی واژگان مشخص شده را بنویسید. (هر مورد ۰/۲۵) الف) تن ز جان و جان ز تن مستور نیست ب) تخم خرمایی به تربیتش نخل باسق گشته	۰/۵
۲	برای واژه مشخص شده مصراع « مسلک مرغ گرفتار قفس همچو من است » یک برابر معنایی از بیت زیر بیابید: مکن ز غصه شکایت که در طریق طلب به راحتی نرسید آنکه زحمتی نکشید	۰/۲۵
۳	معادل معنایی درست توضیح زیر را از داخل کمانک انتخاب کنید. کمال توجه بنده به حق و یقین بر این که خداوند در همه احوال عالم بر ضمیر اوست. (مراقبت / مکاشفت)	۰/۲۵
۴	املاي درست هر واژه را از داخل کمانک انتخاب نمایید. الف) واصفان حلیه جمالش به تحیر (منسوب - منسوب) ب) نتوان (شبخ / شبه) تو گفتن که تو در وهم نیایی ج) دیوارهای کهن روم که هنوز (طاق - تاق) ضربی دروازه های آن باقی است، حکایت از روزگاران گذشته دارد.	۰/۷۵
۵	در هر یک از عبارات زیر، یک غلط املايي وجود دارد، آن را پیدا کرده و اصلاح کنید. الف) جامه ای کاو نشود غرقه به خون بحر وطن / بدر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است ب) تابستان وصال، درست به هنگام، می آمد و ما را از قربت زندان شهر به میهن دامن گسترمان، کویر می برد. ج) خان نعمت بی دریغش همه جا کشیده	۰/۷۵
۶	در گروه کلمات زیر، دو غلط املايي وجود دارد؛ آنها را پیدا کنید و شکل صحیح هر یک را بنویسید . ظَنّ خود - شیر ارقند - قنات حسنی - لاغ تور - لذّت و نشئه - زهر و تریاق - حواله و کاذبه	۰/۵
۷	در کدام گزینه « شیوه بلاغی » دیده می شود؟ الف) من که هر آنچه داشتم اول ره گذاشتم ب) بیم آن است کز غم عشقت حال برای چون تویی اگر که لایقم بگو سر بر آرد دلم به شیدایی	۰/۲۵
۸	در متن زیر، واژه ای بیابید که دارای «هم آوا» باشد. هشتاد سال پیش، مردی از حوزه درس مرحوم ملّا هادی به مزینان آمد.	۰/۲۵
۹	نوع حذف را در هر یک از موارد زیر تعیین کنید. الف) پس اول پایه معرفت است و دوم پایه محبّت و سیّم پایه، عشق ب) بنده همان به که ز تقصیر خویش / عذر به درگاه خدا آورد	۰/۵
۱۰	با توجّه به بیت « گفت تا داروغه را گوییم، در مسجد بخواب » / گفت: کار شرع، کار درهم و دینار نیست » به پرسش های زیر پاسخ دهید: الف) « را » در مصراع اول به چه معناست؟ ب) نقش دستوری واژه « داروغه » چیست؟ ج) نقش واژه « شرع » را بنویسید.	۰/۷۵
	ادامه سوالات در صفحه دوم	

۰/۵	۱۱	در متن زیر، یک نقش تبعی «معطوف» و یک « بدل » بیابید و مشخص کنید. « با راه آهن به بروکسل، پایتخت بلژیک می رفتیم. در بین راه در کشور فرانسه یک ایستگاه و بنایی یادبود وجود داشت.								
۰/۵	۱۲	در هر یک از عبارات زیر، نوع وابسته و وابسته را مشخص کنید. الف) ناچار بایست ده فرسخ راه را پیموده به سیرجان بروم. ب) فرودگاه آتن ، نوساز و مربوط به دوران حکومت سرهنگ هاست.								
۰/۵	۱۳	کاربرد معنایی فعل « نیست » در کدام مصراع اسنادی و در کدام مصراع غیراسنادی است؟ الف) تو بمان، ای آن که جز تو پاک نیست ☐ اسنادی ☐ غیراسنادی ب) سرّ من از ناله من دور نیست ☐ اسنادی ☐ غیراسنادی								
۰/۲۵	۱۴	نوع واو در جمله ی زیر، عطف است یا ربط؟ آن شب نیز من جسم خود را بر روی بام خانه گذاشتم و با روح خودم به تماشای آسمان رفتم.								
۰/۵	۱۵	در بیت « با محتسبم عیب مگویند که او نیز / پیوسته چو ما در طلب عیش مدام است » الف) نقش دستوری ضمیرمتصل را بنویسید. ب) « طلب عیش » ترکیب وصفی است یا اضافی؟								
۰/۲۵	۱۶	کتاب « از پاریز تا پاریس » اثر چه کسی است؟ الف) محمدرضا رحمانی ☐ محمد تقی بهار ☐ محمد بهمن بیگی ☐ د) محمدابراهیم باستانی ☐								
۰/۲۵	۱۷	درستی یا نادرستی عبارت زیر را تعیین کنید. کتاب « تمهیدات » اثر « عین القضاة همدانی » است. ☐ درست ☐ نادرست								
۰/۵	۱۸	در جدول زیر، مشخص کنید که هر یک از آثار گروه «الف» متعلّق به کدام نویسنده یا شاعر گروه «ب» است؟ یک مورد در گروه «ب» اضافی است. <table><tr><th>آثار</th><th>نویسنده یا شاعر</th></tr><tr><td>الف) قصّه شیرین فرهاد</td><td>۱) علی شریعتی</td></tr><tr><td>ب) کویر</td><td>۲) محمدرضا شفیعی کدکنی</td></tr><tr><td></td><td>۳) احمد عربلو</td></tr></table>	آثار	نویسنده یا شاعر	الف) قصّه شیرین فرهاد	۱) علی شریعتی	ب) کویر	۲) محمدرضا شفیعی کدکنی		۳) احمد عربلو
آثار	نویسنده یا شاعر									
الف) قصّه شیرین فرهاد	۱) علی شریعتی									
ب) کویر	۲) محمدرضا شفیعی کدکنی									
	۳) احمد عربلو									
۰/۵	۱۹	در کدام بیت آرایه « اسلوب معادله » به کار رفته است؟ دلیل خود را بنویسید. الف) «عمر اگر خوش گذرد، زندگی خضر کم است / و به تلخی گذرد، نیم نفسی بسیار است» ب) « گل چو خندید، مُحال است دگر غنچه شود / سر چو آشفته شد از عشق به سامان نشود»								
۰/۵	۲۰	بیت زیر را از نظر کاربرد آرایه ادبی جناس همسان (تام) بررسی کنید. « کاووس کیانی که کی اش نام نهادند / کی بود و کجا بود و کی اش نام نهادند؟								
۰/۵	۲۱	نوع آرایه به کار رفته در هر یک از ابیات و عبارات « گروه الف » را از بین آرایه های ادبی « گروه ب » انتخاب کنید. (توجه: در گروه «ب» یک مورد اضافی است.) <table><tr><th>الف</th><th>ب</th></tr><tr><td>الف) بگفتا دل ز مهرش کی کنی پاک / بگفت : آنکه که باشم خفته در خاک</td><td>۱) حسن تعلیل</td></tr><tr><td>ب) تا چشم بشر نبیندت روی / بنهفته به ابر چهر دلبد</td><td>۲) متناقض نما</td></tr><tr><td></td><td>۳) کنایه</td></tr></table>	الف	ب	الف) بگفتا دل ز مهرش کی کنی پاک / بگفت : آنکه که باشم خفته در خاک	۱) حسن تعلیل	ب) تا چشم بشر نبیندت روی / بنهفته به ابر چهر دلبد	۲) متناقض نما		۳) کنایه
الف	ب									
الف) بگفتا دل ز مهرش کی کنی پاک / بگفت : آنکه که باشم خفته در خاک	۱) حسن تعلیل									
ب) تا چشم بشر نبیندت روی / بنهفته به ابر چهر دلبد	۲) متناقض نما									
	۳) کنایه									
۰/۵	۲۲	در هر یک از نمونه های مشخص شده زیر، ترکیبات زیر را از نظر «اضافه تشبیهی» و یا « اضافه استعاری » مشخص کنید. الف) در رگ جان، هر که را چون زلف پیچ و تاب است. رگ جان: ب) وین نغمه محبّت بعد از من و تو ماند نغمه محبّت :								
		ادامه سوالات در صفحه سوم								

۰/۵	۲۳	با توجه به بیت: « دلا خموشی چرا؟ چو خم نجوشی چرا؟ / برون شد از پرده راز تو پرده پوشی چرا» (الف) « پرده پوشی» کنایه از چیست؟ (ب) در مصراع اول، « مشبه به » را مشخص کنید.
۰/۵	۲۴	در هریک از نمونه های زیر، با توجه به بخش های مشخص شده، کدام آرایه ادبی دیده می شود؟ (الف) از <u>دست</u> و زبان که برآید کز عهده شکرش به درآید؟ (ب) برکن ز بن این بنا که باید از ریشه بنای ظلم برکن
۰/۲۵	۲۵	مصراع اول بیت « فریادها برانگیخت از سنگ کوهساران» کدام است؟ (الف) آیینۀ نگاهت پیوند صبح و ساحل ☐ (ب) باز آ که در هوایت خاموشی جنونم ☐
۰/۲۵	۲۶	مصراع دوم بیت « دست از مس وجود چو مردان ره بشوی » کدام است؟ (الف) بالله کز آفتاب فلک خوبتر شوی (ب) تا کیمیای عشق بیابی و زر شوی
۰/۵	۲۷	مصراع دوم بیت زیر را بنویسید. (الف) ای جویبار جاری ازین سایه برگ مگریز
قلمرو فکری (۸ نمره)		
		ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.
۰/۲۵	۲۸	مزینان از هزار سال پیش، هنوز بر همان مهر و نشان است که بود.
۰/۲۵	۲۹	شاگرد بود که سرمی سپرد.
۰/۲۵	۳۰	در این دو شهر تنها یک سرپری زدیم.
۰/۲۵	۳۱	گفت: « باید حد زند هشیار مردم، مست را»
۰/۵	۳۲	سودای عشق از زیرکی جهان بهتر ارزد.
۰/۵	۳۳	سرّ من از ناله من دور نیست لیک چشم و گوش را آن نور نیست
۰/۵	۳۴	از سیم به سر یکی کله خود ز آهن به میان یکی کمر بند
۰/۷۵	۳۵	یکی از یاران یه طریق انبساط گفت: « از این بوستان که بودی، ما را چه تحفه کرامت کردی؟
۰/۷۵	۳۶	خانه ای کاو شود از دست اجانب آباد ز اشک ویران کنش آن خانه که بیت الحزن است
		ادامه سوالات در صفحه چهارم

به سوالات درک مطلب پاسخ دهید.		
۳۷	در عبارت « یک روز دنیایی به روم چشم داشت و از آن چشم می زد، هر یک از ترکیبات « چشم داشتن» و « چشم زدن» چه مفهومی دارند؟	۰/۵
۳۸	در بیت زیر، منظور از « آتش» و « سوخته جان» چیست؟ پنهان مکن آتش درون را زین سوخته جان ، شنو یکی پند	۰/۵
۳۹	در عبارت « در عشق قدم نهادن کسی را مسلم شود که با خود نباشد و ترک خود بکند » به کدام ویژگی عاشق اشاره شده است؟	۰/۵
۴۰	شاعر در بیت زیر چه چیزی را نفی می کند؟ دور شو از برم ای واعظ و بیهوده مگوی من نه آنم که دگر گوش به تزویر کنم	۰/۵
۴۱	مقصود دکتر شریعتی از قسمت مشخص شده در متن زیر چیست؟ «تا امسال که رفتم، دیگر سر بر آسمان نکردم و دیدارها همه بر خاک و سخن ها همه از خاک».	۰/۵
۴۲	ملک الشعرای بهار در کدام بیت خواهان بازگشت ایران به شکوه و اقتدار خویش است؟ کدام ترکیب در شعر این مفهوم را بیان می کند؟(مشخص کنید). الف) برکش ز سر این سپید معجر بنشین به یکی کبود اورند ب) شو منفجر ای دل زمانه وان آتش خود نهفته مبسند ج) بفکن ز پی این اساس تزویر بگسل ز هم این نژاد و پیوند	۰/۵
۴۳	در بیت زیر، شاعر چه چیزی را شرط رسیدن و وصال به معشوق می داند؟ گر در سرت هوای وصال است، حافظا / باید که خاک درگه اهل هنر شوی	۰/۵
۴۴	شاعر در بیت « آتش است این بانگ نای و نیست باد/ هر که این آتش ندارد نیست باد» برای بی خبران از عالم عشق چه سرانجامی آرزو می کند؟	۰/۵
	سربلندی شما آرزوی ماست.	۲۰

۷۰ سالگی

باسمه تعالی

جمهوری اسلامی ایران

وزارت آموزش و پرورش

اداره کل آموزش و پرورش استان البرز ناحیه ۱ کرج

امتحانات نوبت اول مجتمع آموزشی سلاله سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳

نام و نام خانوادگی:	راهنمای تصحیح آزمون درس : فارسی ۳	نمره به عدد:
نام دبیر: سیما غلامی	تاریخ آزمون : ۱۴۰۲/۱۰/۱۶	نمره به حروف:
کلاس:	مدت آزمون : ۸۰ دقیقه	تعداد صفحات:

ردیف

بارم

تذکر: پاسخ سوالات را با استفاده از خودکار مشکی یا آبی در پاسخنامه بنویسید

الف) قلمرو زبانی (۷ نمره)

۱	الف) مستور : پوشیده، پنهان (۰/۲۵) ب) باسق: بلند (۰/۲۵)	۰/۵
۲	طریق (۰/۲۵)	۰/۲۵
۳	مراقبت (۰/۲۵)	۰/۲۵
۴	الف) منسوب (۰/۲۵) ب) شبه (۰/۲۵) ج) طاق (۰/۲۵)	۰/۷۵
۵	الف) بحر : بهر (۰/۲۵) ب) قربت : غربت (۰/۲۵) ج) خان: خوان (۰/۲۵)	۰/۷۵
۶	شیر ارغند (۰/۲۵) حواله و کازیه (۰/۲۵)	۰/۵
۷	ب) بیم آن است کز غم عشقت / سر بر آرد دلم به شیدایی (۰/۲۵)	۰/۲۵
۸	حوزه (۰/۲۵)	۰/۲۵
۹	الف) حذف فعل به قرینه لفظی (۰/۲۵) ب) حذف فعل به قرینه معنایی (۰/۲۵)	۰/۵
۱۰	الف) در معنی حرف اضافه به (۰/۲۵) ب) متمم (۰/۲۵) ج) مضاف الیه (۰/۲۵)	۰/۷۵
۱۱	پایتخت بلژیک (بدل) (۰/۲۵) بنایی (معطوف) (۰/۲۵)	۰/۵
۱۲	الف) فرسخ : ممیز (۰/۲۵) ب) سرهنگ ها: مضاف الیه مضاف الیه (۰/۲۵)	۰/۵
۱۳	الف) غیر اسنادی (۰/۲۵) ب) اسنادی (۰/۲۵)	۰/۵
۱۴	واو ربط (۰/۲۵)	۰/۲۵
۱۵	الف) مضاف الیه (۰/۲۵) ب) اضافی (۰/۲۵)	۰/۵
۱۶	د) ابراهیم باستانی (۰/۲۵)	۰/۲۵
۱۷	درست (۰/۲۵)	۰/۲۵
۱۸	الف) قصه های شیرین فرهاد (۳) احمد عربلو (۰/۲۵) ب) کویر (۱) : علی شریعتی (۰/۲۵)	۰/۵

۱۹	ب) «گل چو خندید، مُحال است دگر غنچه شود / سر چو آشفته شد از عشق به سامان نشود» (۰/۲۵) در اسلوب معادله هریک از دو مصراع استقلال معنایی دارند به گونه ای که یکی از طرفین معادل و مصداقی برای تایید مفهوم طرف دیگر است. می توان جای دو مصراع را با هم عوض کرد (دلایل درست دیگر نیز پذیرفتنی است). (۰/۲۵)	۰/۵
۲۰	کی در مصراع اول (پادشاه) و در مصراع دوم به معنی چه زمانی (جناس همسان یا تام)	۰/۵
۲۱	الف) (۰۳): کنایه (۰/۲۵) ب) (۱) حسن تعلیل (۰/۲۵)	۰/۵
۲۲	الف) الف) رگ جان: اضافه استعاری (۰/۲۵) ب) نغمه محبت: اضافه تشبیهی (۰/۲۵)	۰/۵
۲۳	الف) : پنهان کردن، رازداری (۰/۲۵) ب) خُم (۰/۲۵)	۰/۵
۲۴	الف) مجاز (۰/۲۵) ب) استعاره (۰/۲۵)	۰/۵
۲۵	ب) باز آ که در هوایت خاموشی جنونم (۰/۲۵)	۰/۲۵
۲۶	ب) تا کیمیای عشق بیابی و زر شوی (۰/۲۵)	۰/۲۵
۲۷	کاین گونه فرصت از کف دادند بی شماران (۰/۵)	۰/۵
۲۸	مزیان از هزار سال پیش تاکنون تغییر نکرده است. (۰/۲۵)	۰/۲۵
۲۹	شاگرد بود که مطیع و تسلیم می شد. (۰/۲۵)	۰/۲۵
۳۰	در این دو شهر توقف کوتاهی داشتیم. (۰/۲۵)	۰/۲۵
۳۱	گفت: باید مردم هوشیار، افراد مست را مجازات کند. (۰/۲۵)	۰/۲۵
۳۲	دیوانگی و خیال عشق از عقل حسابگر دنیایی با ارزشتر است. (۰/۲۵)	۰/۵
۳۳	اسرار من در ناله های من نهفته است اما با چشم و گوش و حواس ظاهری نمی توان به حقیقت این ناله و اسرار درون پی برد. (۰/۵)	۰/۵
۳۴	ای دماوند! تو کلاه جنگی سفیدی از نقره (برف) بر سر نهاده ای و کمربندی آهنین (صخره ها و سنگ ها) به کمر داری. (۰/۵)	۰/۵
۳۵	یکی از دوستان خودمانی به او گفت: از این حالت عرفانی و که در آن قرار داشتی، برای ما چه هدیه ای آورده ای؟ (۰/۲۵)	۰/۲۵
۳۶	وطن اگر به دست بیگانگان آباد شود، آن را باید با اشک ویران کرد (باید به حال آن وطن گریه کرد و تأسف خورد) که آن وطن، دیگر مائمه شده است و نه وطنی شاد و آباد. (۰/۲۵)	۰/۲۵
۳۷	چشم داشتند: توجه داشتند (۰/۲۵) چشم زدن: از آن بیم داشتند. (می ترسیدند). (۰/۲۵)	۰/۵
۳۸	آتش: استعاره از خشم و خروش (۰/۲۵) سوخته جان: منظور «خود شاعر» (محمد تقی بهار) است. (۰/۲۵)	۰/۵
۳۹	فردی که به خودش توجه نکند و خود را ترک کند و خود را در راه عشق ایثار کند. (۰/۵)	۰/۵
۴۰	تزویر و ریاکاری (۰/۵)	۰/۵
۴۱	توجه به مادیت و دنیا و از معنویت خبری نبود (۰/۵)	۰/۵
۴۲	الف) برکش ز سر این سپید معجر / بنشین به یکی کبود اورند (۰/۲۵) / نشستن بر کبود اورند (۰/۲۵)	۰/۵
۴۳	باید در برابر اهل فضیلت و کمال، فروتن و خاکسار باشی. (۰/۵)	۰/۵
۴۴	نیست و نابودی (۰/۵)	۰/۵
۲۰	بهار اندیشه تان پرتوان باد	۲۰